

LESY Slovenskej republiky, š. p.
Lesnícke a drevárske múzeum
Námestie SNP 23/35, 960 01 Zvolen

TLAČOVÁ SPRÁVA

Vyhlásenie Významného lesníckeho miesta Pamätníky Jozefa Dekreta Matejovie v Čiernom Balogu

Organizátori: LESY SR, š. p., OZ Horehronie a Lesnícke a drevárske múzeum

Termín: 19. júl 2024, 14:30 h

Miesto: pri budove OZ Horehronie v Čiernom Balogu na Hlavnej ulici 72

Tvorba siete významných lesníckych miest je dlhodobý projekt štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, v rámci ktorého upozorňuje verejnosť na lokality významné z pohľadu lesníckej minulosti i súčasnosti. Sú medzi nimi lesnícke technické stavby, architektúra, obnovené lesné porasty, lokality dokumentujúce pokrokové prístupy k obhospodarovaniu lesa, miesta späté s osobnosťami lesníctva a pod. Jednou z takýchto osobností je **Jozef Dekret Matejovie**, bývalý banskobystriický cisársko-kráľovský komorský lesmajster. Patril medzi významných predstaviteľov rodiaceho sa moderného lesného hospodárstva Slovenska na prelome 18. a 19. storočia. Pre nás lesníkov je vzorom hodným nasledovania.

Jozef Dekret Matejovie sa narodil do drevorubačskej rodiny v osade Dobroč (dnes súčasť Čierneho Balogu) 12. júla 1774. Absolvoval základnú a humanitnú školu v Brezne, odborné lesnícke vedomosti nadobudol samoštúdiom. Prešiel viacerými postami v komorskej lesnej správe v oblasti horného toku Hrona, od výpomocných prác vo veku 13 rokov, cez funkcie komorského horára, polesného, lesného a lesného pojazdného, až v roku 1814 zaujal najvýznamnejšiu funkciu – stal sa komorským lesmajstrom. V tejto funkcii, v ktorej spravoval pohronské lesy s výmerou 85 670 ha, zotrval až do odchodu na penziu v roku 1837. Zomrel v Banskej Bystrici 18. januára 1841, tu je aj pochovaný.

Jozef Dekret Matejovie predstavoval modernizačný prvok v lesnom hospodárstve Slovenska svojej doby. Hlavnou pracovnou požiadavkou, ktorú na neho kládla komorská správa, bolo zaistenie stabilných dodávok potrebného množstva vhodného dreva pre priemyselné aktivity (bane, huty, hámre, sklárne) v oblasti jeho pôsobenia. Napĺňanie tejto požiadavky v minulosti viedlo k odlesneniu v okolí ľudských sídel a priemyselných prevádzok do tej miery, že hrozil nedostatok dreva. Dekret predovšetkým pochopil nevyhnutnosť zachovania lesa pre zaistenie budúcej produkcie dreva. Aby zmenšil nápor na silne atakované lesy blízko ľudských sídiel, postupne preniesol ťažbu do vzdialenejších lokalít, pričom sa snažil zmenšovať rubné plochy a rozptýliť ich na väčšej ploche. Zavádzal clonné ruby v snahe využiť prirodzené zmladenie. Rozsiahle staré holiny plánovite zalesňoval sejbou semien, neskôr sadbou sadeníc – na tento účel zakladal lúštiarne a sklady osiva a šišíek, robil pokusy s výsevom do semenísk, čo ho postupne viedlo k zakladaniu lesných škôlok a pestovaniu sadeníc. Snažil sa obmedziť pastvu v lese, úplne ju vylúčiť na rúbaniskách a v mladých porastoch a les ochrániť aj stabilizáciou hraníc medzi lesnými pozemkami a bezlesím. Pristupoval k drevu ako cennej surovine. Zavádzal opatrenia na podporu jeho hospodárnejšieho získavania a nakladania s ním – napr. sekeru pri ťažbe nahradil pílou, snažil sa motivovať drevorubačov nechávať nízke pne, zaviedol výrobu dreveného uhlia z poťažbových zvyškov (košíkovanie) a spracovanie dreva z už nepoužívaných dopravných a iných stavieb, napr. šmykov. Postupne tak znížil ťažbu dreva natoľko, že sa v roku 1838 priblížila úrovni prírastku.

Jozefovi Dekretovi Matejovie je venovaných viacero pamätných miest na Slovensku, medzi nimi aj dva v jeho rodnom Čiernom Balogu – pamätný kameň pri budove OZ Horehronie štátneho podniku LESY Slovenskej republiky a pamätná tabuľa na dome, ktorý stojí na mieste bývalého Dekretovho rodného domu. A práve tieto dva pamätníky budú **19. júla 2024 o 14:30 hodine** vyhlásené za **65. významné lesnícke miesto**.

Na podujatie všetkých srdečne pozývame!

V prípade záujmu Vám podrobnejšie informácie poskytneme:

Ing. Marek Vanga Kontakt: tel. +421 918 828705, e-mail: marek.vanga@lesy.sk